

Otravy jedovatými rostlinami v neurologii – záměny za jedlé nebo léčivé rostliny

PharmDr. MVDr. Vilma Vranová, Ph.D.¹, MUDr. Pavel Rössner, Ph.D.², MUDr. Petra Bártová, Ph.D.^{3,4}, prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph.D.⁵

¹Ústav aplikované farmacie, Farmaceutická fakulta, Masarykova univerzita Brno

²Centrum pro Kognitivní poruchy, I. neurologická klinika FN u sv. Anny a LF MU, Brno

³Neurologická klinika, Fakultní nemocnice, Ostrava

⁴Katedra klinických neurověd, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

⁵Centrum pro epilepsie Brno, I. neurologická klinika FN u sv. Anny a LF MU, Brno

Závažnost intoxikací rostlinami nám dokládají každoroční zprávy o úmrtí způsobeném záměnou listů ocunu za medvědí česnek, a to není jediný problém, který může přivodit nerozumné požívání přírodních rostlinných produktů. Předkládáme přehled otrav způsobených záměnami za jedlé rostliny s ohledem na možnost přítomnosti neurologických příznaků. Tyto stavy nejsou časté, ale při akutních neurologických vyšetřeních se s nimi můžeme setkat. Je nutné je znát a umět řešit, proto jsme stručně nastínili i možné způsoby léčby. V našem sdělení se zabýváme rostlinami z biotopů našeho podnebného pásma střední Evropy, které, ač nejsou časté, mohou mít i fatální následky.

Klíčová slova: jedovaté rostliny, intoxikace, otrava rostlinami, záměny rostlin.

Poisoning with poisonous plants in neurology: misidentification with edible or medicinal plants

The severity of plant poisonings is documented by annual reports on deaths caused by mistaking colchicum leaves for wild garlic, and this is not the only problem that can be brought about by unwise use of natural plant products. We present an overview of poisonings caused by confusion with edible plants, while considering the possible presence of neurological symptoms. These conditions are infrequent, but can be encountered during acute neurological evaluations. Since it is necessary to identify and know how to manage them, possible methods of treatment are briefly outlined. Our paper deals with plants of Central European biotopes, which, although infrequent, may even have fatal consequences.

Key words: poisonous plants, intoxication, plant poisoning, mistaking plants.

Úvod

Pokud nám posádka záchranné služby doveze pacienta se souborem příznaků, který se vyvíjí ve směru postupně se zhoršující nauzea, opakovaný vomitus, bolesti hlavy, celková slabost a závrať, zvýšené pocení, bradykardie, mydriáza zornic, generalizované tonické křeče postupně s bezvědomím a následně koma, zástava dechu a srdeční činnosti a smrt, zřejmě náš diagnostické úvahy povedou k narůstající-

címu intrakraniálním tlaku, intrakraniálnímu krvácení nebo akutnímu neuroinfektu. Málokdo si ale uvědomí, že takto je popsána otrava kýchaví bílou (*Veratrum album*), která každoročně v květnu tvoří na horských loukách pod Velkým Javorníkem bohaté porosty a rozhodně to není nedostupná exotická rostlina. Trend „návratu k přírodě“ vede k tomu, že se lidé snaží obohatit si jídelníček rostlinami z volného sběru, současně se ale vytrácí obecná botanická vzdělanost. Málokdo dnes

ví, jak ve skutečnosti vypadá rulík, lýkovec a další rostliny, neznají jejich rizika. A tak laický bylinkář po konzultaci s internetem může vyrazit na sběr hořce žlutého (*Gentiana lutea*) a při záměně za kýchaví bílou přijít k nepříjemné otravě (Obr. 1). Je třeba dodat, že u hořce je drogou kořen, sbírá se v době, kdy rostlina nekvete, a tak je záměna za kýchaví poměrně snadná.

Závažnost intoxikací rostlinami nám dokládají každoroční zprávy o úmrtí způsobeném zá-

PharmDr. MVDr. Vilma Vranová, Ph.D.

Ústav aplikované farmacie, Farmaceutická fakulta, Masarykova univerzita Brno
vranavi@seznam.cz

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2023;24(1):54-58

Článek přijat redakcí: 23. 6. 2022

Článek přijat k publikaci: 23. 8. 2022